

социална дейност), но и образът на себеуглъбения в своите тревоги и психологически синкопи Аз.

Анхиало е причина да започне да се гради социокултовият образ на Яворов. Той вече е име, което странно вдвоява няколко роли – на „македонски революционер“ (както адресира до него писмата си Цанко Церковски), освен това е ролята на социален поет с „реалистическо творчество“ или поет, сънуващ все още своя „социалистически кошмар“ (П. П. Славейков). След Анхиало поетът Яворов издъхва, изхвърля енергията на идеите на „крайната левица в литературата ни“ (Антон Страшимиров)⁶. Край морето поетът се освобождава от естетическия императив, че литературата е длъжна да следва неизбежно живота и образците. Тя, поезията, трябва да „хроникира пулсирането на духовния живот“⁷. Младият творец интуитивно усеща това, но го изказва като свое кредо чак в 1907 г., когато е в омаята и страданието на друго самотно бягство – Нанси.

И ако обърнем проблема, ще излезе, че и Яворов е привилегията на Анхиало. Именно чрез поета градът влиза в класическата „география“ на българската литература. Яворов узаконява присъствието на града и в историята на българската литература. Така че, ако Чирпан ражда човека Яворов, то Анхиало ражда духа на поета в Яворов. Творецът живее в паметта ни вече 130 години заради честта на града, а градът ще има орисията да отбелязва смирено годините на своето преклонение.

⁶ Ето за какво става дума: в своя рецензия за „Стихотворения“ (1901) Страшимиров вижда горен и долен пласт в книгата на поета – отгоре са идеите, „надъхани от крайната левица в литературата ни“, а отдолу е топлата хранителна среда на руската литература. (Страшимиров, А. П. Яворов. „Стихотворения“. – В: Наш живот, 1901, № 1, с. 34–40. Цит. по: П. Яворов. Критически силуети (1901–1910). Бл., 2002, с. 16.)

⁷ Писмо на Яворов до д-р Кръстев от 26 февруари 1907 г. – В: Кръгът „Мисъл“. Кореспонденция. С., 2003, с. 116.